

Warszawa, dnia 19 września 2012 r.

PG VIII TK 24/12

P 12/12

TRYBUNAŁ KONSTITUCYJNY

W związku z pytaniem prawnym Sądu Okręgowego Warszawa – Praga w Warszawie – II Wydział Cywilny z dnia 17 stycznia 2012 r.:

1) czy art. 42 ustawy z dnia 13 czerwca 1967 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 24, poz. 110 ze zm.) jest zgodny z art. 92 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

2) czy § 3 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 sierpnia 1982 r. w sprawie stawek, warunków przyznawania i wypłaty ryczałtu przysługującego sędziom i pracownikom sądowym za dokonanie oględzin oraz stawek należności kuratorów (Dz. U. Nr 27, poz. 197 ze zm.) jest zgodny z art. 92 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej

oraz pytaniem tegoż Sądu z dnia 22 czerwca 2012 r.:

1) czy art. 148 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 90, poz. 594 ze zm.) jest zgodny z art. 2 w związku z art. 92 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

2) czy art. 42 ustawy z dnia 13 czerwca 1967 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 24, poz. 110 ze zm.) jest zgodny z art. 92 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

3) czy § 3 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 sierpnia 1982 r. w sprawie stawek, warunków przyznawania i wypłaty ryczałtu przysługującego sędziom i pracownikom sądowym za dokonanie oględzin oraz stawek należności kuratorów (Dz. U. Nr 27, poz. 197 ze zm.) jest zgodny z art. 92 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej

– na podstawie art. 27 pkt 5 w zw. z art. 33 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. Nr 102, poz. 643 ze zm.) –

przedstawiam następujące stanowisko dodatkowe:

1) przepisy § 3 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 sierpnia 1982 r. w sprawie stawek, warunków przyznawania i wypłaty ryczałtu przysługującego sędziom i pracownikom sądowym za dokonanie oględzin oraz stawek należności kuratorów (Dz. U. Nr 27, poz. 197 ze zm.) są niezgodne z art. 92 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;

2) art. 148 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 90, poz. 594 ze zm.), w zakresie, w jakim stanowi podstawę obowiązywania rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 sierpnia 1982 r. w sprawie stawek, warunków przyznawania i wypłaty ryczałtu przysługującego sędziom i pracownikom sądowym za dokonanie oględzin oraz stawek należności kuratorów (Dz. U. Nr 27, poz. 197 ze zm.), jest niezgodny z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i nie jest niezgodny z art. 92 ust. 1 Konstytucji RP;

3) w pozostałym zakresie postępowanie w niniejszej sprawie podlega umorzeniu na podstawie art. 39 ust. 1 pkt 1 ustawy o Trybunale Konstytucyjnym – ze względu na niedopuszczalność orzekania.

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 19 lipca 2012 r. Trybunał Konstytucyjny zwrócił się o przedstawienie dodatkowego stanowiska w sprawie pytania prawnego Sądu Okręgowego Warszawa – Praga w Warszawie – II Wydział Cywilny z dnia 17 stycznia 2012 r. w związku z przedstawieniem przez ten Sąd pytania prawnego z dnia 22 czerwca 2012 r. Trybunał Konstytucyjny poinformował ponadto, iż – ze względu na tożsamość przedmiotu sprawy – zarządzeniem Prezesa Trybunału Konstytucyjnego pytanie prawne z dnia 22 czerwca 2012 r. zostało dołączone do pytania prawnego wcześniej złożonego przez Sąd pytający, w celu łącznego ich rozpoznania.

Sąd Okręgowy Warszawa – Praga w Warszawie – II Wydział Cywilny, postanowieniem z dnia 22 czerwca 2012 r. przedstawił Trybunałowi Konstytucyjnemu pytanie prawne przytoczone na wstępie.

W stosunku do – wyznaczonego w *petitum* – zakresu przedmiotowego pytania prawnego z dnia 17 stycznia 2012 r., pytanie prawne z dnia 22 czerwca 2012 r. odwzorowuje przedstawione już zarzuty niekonstytucyjności wobec przepisów art. 42 ustawy z dnia 13 czerwca 1967 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 24, poz. 110 ze zm.) oraz § 3 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 sierpnia 1982 r. w sprawie stawek, warunków przyznawania i wypłaty ryczałtu przysługującego sędziom i pracownikom sądowym za dokonanie oględzin oraz stawek należności kuratorów (Dz. U. Nr 27, poz. 197 ze zm.), które konfrontuje z tymi samymi wzorcami, poszerzając jednak przy tym przedmiotowy zakres kontroli konstytucyjności o przepis art. 148 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U z 2010 r. Nr 90, poz. 594 ze zm.).

Uzasadniając pytanie prawne, Sąd wskazał, że wątpliwości co do konstytucyjności, powołanych w *petitum* pytania prawnego z dnia 22 czerwca 2012 r., przepisów powstały na tle rozpoznawanej przez Sąd sprawy , w toku której zaszła konieczność orzeczenia o wynagrodzeniu kuratora reprezentującego nieznanego z miejsca pobytu pozwanego.

Pytający zauważył, że w aktualnym stanie prawnym przyznanie wynagrodzenia na rzecz ustanowionego przez sąd kuratora procesowego następuje w oparciu o § 3 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 sierpnia 1982 r. w sprawie stawek, warunków przyznawania i wypłaty ryczałtu przysługującego sędziom i pracownikom sądowym za dokonanie oględzin oraz stawek należności kuratorów (Dz. U. Nr 27, poz. 197 ze zm.; dalej: rozporządzenie), które wydane zostało na podstawie art. 42 ustawy z dnia 13 czerwca 1967 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 24, poz. 110 ze zm.; dalej: ustawa o kosztach sądowych z 1967 r.). Ustawa ta została uchylona, jednak – z mocy przepisu art. 148 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 90, poz. 594 ze zm.; dalej: ustawa o kosztach sądowych), wedle którego do czasu wydania nowych przepisów wykonawczych na podstawie ustawy o kosztach sądowych zachowują moc przepisy wydane przed wejściem w życie tej ustawy – rozporządzenie zachowuje moc obowiązującą w części dotyczącej wynagrodzenia kuratorów, ustanowionych w postępowaniu sądowym.

Sąd podkreślił, że w art. 42 ustawy o kosztach sądowych z 1967 r., który – zdaniem Pytającego – nie utracił mocy obowiązującej w rozumieniu art. 39 ust. 1 pkt 3 ustawy o Trybunale Konstytucyjnym, nie zawarto żadnych (a tym bardziej – szczegółowych) wytycznych dotyczących treści rozporządzenia. Oznacza to, że zarówno art. 42 ustawy o kosztach sądowych z 1967 r., jak i wydane na jego podstawie rozporządzenie, jako oparte na blankietowym upoważnieniu, naruszają wzorzec zawarty w art. 92 ust. 1 ustawy zasadniczej.

Ocena zgodności § 3 ust. 1 i 2 rozporządzenia z art. 92 ust. 1 Konstytucji sprowadza się więc – w istocie – do oceny zgodności z powołanym wzorcem konstytucyjnym przepisu art. 42 powołanej ustawy.

Jakkolwiek Sąd w pytaniu prawnym przyznał, że dopuszczalne jest utrzymanie w mocy przepisów wydanych na podstawie dotychczasowych przepisów upoważniających, to jednocześnie zaakcentował, iż przyjęcie tego rodzaju rozwiązania legislacyjnego obwarowane jest warunkiem braku niezgodności aktu wykonawczego z nową ustawą [co – zdaniem Sądu – wynika z § 33 ust. 1 załącznika do uchwały Nr 147 Rady Ministrów z dnia 5 listopada 1991 r. w sprawie zasad techniki prawodawczej (M.P. Nr 44, poz. 310); dalej: „zasady techniki prawodawczej”], a także – stosując rozumowanie *a minori ad maius* – z Konstytucją. Zatem pozostawienie w mocy rozporządzenia mogło nastąpić przy spełnieniu warunku niesprzeczności tego aktu wykonawczego z ustawą o kosztach sądowych oraz z art. 92 Konstytucji. Skoro zaś – w przekonaniu Sądu – art. 42 ustawy o kosztach sądowych z 1967 r. jest niezgodny z ustawą zasadniczą, to regulacja zawarta w art. 148 ust. 2 ustawy o kosztach sądowych uchybia wymogom poprawnej legislacji, a w rezultacie doprowadziła do dalszego obowiązywania aktu prawnego niezgodnego z Konstytucją.

Przed analizą zarzutów zawartych w pytaniu prawnym z dnia 22 czerwca 2012 r. należy zauważyć, że zarówno tożsamość przedmiotu kontroli, jak i treści zarzutów oraz powołanych wzorców konstytucyjnych, określonych w pytaniu prawnym z 17 stycznia 2012 r. i w punktach 2 – 3 pytania prawnego z dnia 22 czerwca, a także zbliżona argumentacja, zawarta w uzasadnieniu obu połączonych pytań prawnych, upoważnia do wniosku, iż wywody przedstawione w stanowisku Prokuratora Generalnego, zawartym w piśmie z dnia 25 czerwca 2012 r., pozostają aktualne także w odniesieniu do

pytania prawnego z dnia 22 czerwca 2012 r., w zakresie dotyczącym art. 42 ustawy o kosztach sądowych z 1967 r. i przepisów § 3 ust. 1 i 2 rozporządzenia.

Odniesienie się do zarzutów przedstawionych wobec przepisu art. 148 ust. 2 ustawy o kosztach sądowych należy poprzedzić rozstrzygnięciem kwestii formalnej dopuszczalności konkretnej kontroli konstytucyjności tego przepisu, zainicjowanej przez Sąd w trybie art. 193 ustawy zasadniczej. Chodzi przede wszystkim o kwestię istnienia związku funkcjonalnego, polegającego – ujmując rzecz w największym skrócie – na zależności rozstrzygnięcia zawisłej przed sądem sprawy od treści orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego (*vide* – postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 7 grudnia 2011 r., sygn. P 15/11, OTK ZU nr 10/A/2011, poz. 121), bowiem spełnienie przez pytanie prawne przesłanki podmiotowej i przedmiotowej, w zakresie przepisu art. 148 ust. 2 ustawy o kosztach sądowych, nie budzi wątpliwości.

W piśmie z dnia 25 czerwca 2012 r. wyrażono pogląd, iż w przypadku rozstrzygnięcia sądu w przedmiocie wynagrodzenia kuratora, ustanowionego przez sąd dla pozwanego nieznanego z miejsca pobytu, normę będącą podstawą jednostkowego rozstrzygnięcia w zakresie wynagrodzenia kuratora sądowego wysławiają przepisy § 3 ust. 1 i 2 rozporządzenia. Tym niemniej, ustalając moc obowiązującą aktu rangi podustawowej, sąd musi zarazem zidentyfikować normę prawną stanowiącą podstawę jego obowiązywania. W świetle przedstawionej w piśmie z dnia 25 czerwca 2012 r. argumentacji przyjęto – nawiązując do ustaleń Trybunału Konstytucyjnego w tej materii, jak również wypowiedzi literatury przedmiotu – że normą tą jest przepis art. 148 ust. 2 ustawy o kosztach sądowych, będący unormowaniem przejściowym, nie zaś uchylony przepis art. 42 ustawy o kosztach sądowych z 1967 r., na podstawie którego wydano rozporządzenie. Z tego też względu utrata mocy obowiązującej przez zaskarżony przepis art. 148 ust. 2 ustawy o kosztach sądowych, co mogłoby mieć miejsce jako skutek stwierdzenia jego niekonstytucyjności, rodzi

także konsekwencje w stosunku do powiązanego z nią rozporządzenia wykonawczego do ustawy, dla którego przepis ten stanowi „punkt zaczepienia”, pozwalający mu funkcjonować w obrocie prawnym. Podsumowując, uznać należy, iż w zakresie przepisu art. 148 ust. 2 ustawy o kosztach sądowych pytanie prawne spełnia przesłankę istnienia związku funkcjonalnego.

Uwzględniając charakter pytania prawnego, jako środka inicjującego konkretną kontrolę konstytucyjności, której przedmiot wyznacza nie tylko *petitum* pytania prawnego, ale także sprawa, na tle której pytanie prawne zostało wywiedzione, należy zwrócić uwagę, że art. 148 ust. 2 ustawy o kosztach sądowych stanowi podstawę obowiązywania nie tylko zaskarżonego rozporządzenia z 1982 r., ale także rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 grudnia 1975 r. w sprawie kosztów przeprowadzenia dowodu z opinii biegłych w postępowaniu sądowym (Dz. U. Nr 46, poz. 254 ze zm.). Wobec tego, w rzeczywistości, pytanie prawne obejmuje, w odniesieniu do przepisu art. 148 ust. 2 ustawy o kosztach sądowych, wyłącznie ten zakres wskazanego unormowania, w jakim stanowi ono podstawę obowiązywania rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 sierpnia 1982 r. w sprawie stawek, warunków przyznawania i wypłaty ryczałtu przysługującego sędziom i pracownikom sądowym za dokonanie oględzin oraz stawek należności kuratorów. W zakresie zaś, w jakim zaskarżony przepis stanowi podstawę obowiązywania rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 18 grudnia 1975 r. w sprawie kosztów przeprowadzenia dowodu z opinii biegłych w postępowaniu sądowym, postępowanie podlega umorzeniu ze względu na niedopuszczalność orzekania.

Trzeba również zauważyć, że rozporządzenie z 1982 r. reguluje nie tylko kwestię stawek należności kuratorów, ale także – w §§ 1 – 2 – materię związaną z określeniem stawek, warunków przyznawania i wypłaty ryczałtu

przysługującego sędziom i pracownikom sądowym za dokonanie oględzin. Powstaje zatem pytanie, czy identyfikując rzeczywisty zakres kontroli konstytucyjności zaskarżonego przepisu art. 148 ust. 2 ustawy o kosztach sądowych nie należy go dodatkowo uściślić, poprzez wskazanie, że pytanie prawne dotyczy tego przepisu jako podstawy obowiązywania rozporządzenia z 1982 r. wyłącznie w zakresie, w jakim reguluje ono zagadnienie „stawek należności kuratorów”. W tym miejscu trzeba wskazać, że w doktrynie wyrażono stanowisko, iż rozporządzenie z 1982 r. utraciło moc w części niezgodnej z art. 9 ust. 3 ustawy o kosztach sądowych, który – w przeciwieństwie do art. 42 ustawy o kosztach sądowych z 1967 r. – „nie upoważnił Ministra Sprawiedliwości do przyznania sędziom i pracownikom sądowym ryczałtu za dokonanie oględzin”, pozostawił natomiast upoważnienie do określenia należności kuratorów ustanowionych w danej sprawie (*vide* – Antoni Górski, Lech Walentynowicz, *Koszty sądowe w sprawach cywilnych. Ustawa i orzekanie. Komentarz praktyczny*, LEX , teza 3 do art. 148). Mogłoby się wydawać, że przedstawione stanowisko jest wyrazem przekonania, iż utrata mocy obowiązującej przez rozporządzenie z 1982 r., w części dotyczącej stawek, warunków i wypłaty ryczałtu przysługującego sędziom i pracownikom sądowym za dokonanie oględzin, jest skutkiem przeprowadzonego testu zgodności rozporządzenia z nowym upoważnieniem, wysłowionym w art. 9 pkt 3 ustawy o kosztach sądowych. W takim wypadku uzasadnienie tezy o nieobowiązaniu rozporządzenia we wskazanym zakresie, opierające się na stwierdzeniu, że – na tle obecnej regulacji ustawowej – Minister Sprawiedliwości nie ma kompetencji do uregulowania wskazanej materii, trudno byłoby pogodzić z ustaleniami Trybunału Konstytucyjnego, szeroko omówionymi w piśmie z dnia 25 czerwca 2012 r., które – w największym skrócie – można streścić w użytej w wyroku z dnia 14 lutego 2006 r., sygn. P 22/05 formule: „[t]reść nowych przepisów upoważniających, a w szczególności zakres udzielonych przez nie kompetencji prawodawczych, nie ma znaczenia dla

obowiązywania dotychczasowych aktów wykonawczych” (OTK ZU nr 2/A/2006, poz. 16). Inaczej rzecz się jednak przedstawia, gdy weźmie się pod uwagę, że brak – w art. 9 pkt 3 ustawy o kosztach sądowych – upoważnienia Ministra Sprawiedliwości do uregulowania „stawek oraz warunków przyznawania i wypłaty ryczałtu przysługującego sędziom i pracownikom sądowym za dokonanie oględzin w sprawach dotyczących nieruchomości rolnych, położonych poza miejscowością będącą siedzibą sądu” (tak w upoważnieniu ustawowym zawartym w art. 42 ustawy o kosztach sądowych z 1967 r.) jest wynikiem istotnej zmiany o charakterze merytorycznym. Jak bowiem wynika z art. 4 pkt 1 ustawy o kosztach sądowych z 1967 r., „do wydatków (będących wszak składnikiem kosztów sądowych – przyp. wł.) należą w szczególności (...) diety i koszty podróży należne sędziom i pracownikom sądowym z powodu dokonywania czynności poza siedzibą sądu oraz ryczałt należny im za dokonywanie oględzin w sprawach dotyczących nieruchomości rolnych położonych poza miejscowością będącą siedzibą sądu”. Obowiązująca ustawa o kosztach sądowych jednak nie zalicza już do wydatków diety, kosztów podróży i ryczałtu przysługujących sędziom i pracownikom sądowym za dokonywanie czynności poza siedzibą sądu (art. 5 ust. 1 powołanej ustawy), zatem nie wchodzi one w skład kosztów sądowych (*vide* – Antoni Górski, Lech Walentynowicz, *ibidem*; por. odmiennie – Katarzyna Gonera, *Komentarz do ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych*, Wydawnictwo LexisNexis, Warszawa 2008, teza 8 do art. 5, s. 96). W rezultacie można – jak się wydaje – przyjąć, że rozporządzenie w zakresie, w jakim reguluje stawki, warunki przyznawania i wypłaty ryczałtu przysługującego sędziom i pracownikom sądowym za dokonanie oględzin (§§ 1 – 2) utraciło moc obowiązującą, ze względu na jego niezgodność z nową ustawą o kosztach sądowych. Wniosek ten pozostaje w zgodzie z unormowaniem § 33 ust. 1 zasad techniki prawodawczej, bowiem – jak akcentuje się w piśmiennictwie – „[z] tego, że wolno zachować w mocy jedynie te akty wykonawcze, które nie są

niezgodne z nową ustawą, nie można wnioskować, że w razie niezgodności pozostawionych w mocy dawnych aktów wykonawczych z nową ustawą ustawodawca na tę niezgodność się godzi. W przypadku, gdyby zachowano w mocy akty niezgodne z nową ustawą, należy zastosować ogólnie przyjęte reguły kolizyjne lub skorzystać z instytucji powołanych do kontroli konstytucyjności prawa” (Sławomira Wronkowska, Maciej Zieliński, *Komentarz do zasad techniki prawodawczej*, Wydawnictwo Sejmowe, Warszawa 2004, s. 93).

Przechodząc do oceny twierdzeń Sądu, uzasadniających zarzut niekonstytucyjności wobec przepisu art. 148 ust. 2 ustawy o kosztach sądowych, należy przypomnieć, iż zabieg legislacyjny, polegający na czasowym utrzymaniu w mocy aktu wykonawczego, wydanego na podstawie upoważnienia, które zostało później znowelizowane lub uchylone, jest rozwiązaniem konstytucyjnie dopuszczalnym, choć należy jednocześnie uznać je za wyjątkowe, a także – ze swej natury – przejściowe, mające na celu zapewnienie organom państwowym odpowiedniego czasu na wydanie nowych aktów wykonawczych (por. Bartosz Skwara, *Rozporządzenie jako akt wykonawczy do ustawy w polskim prawie konstytucyjnym*, Oficyna a Wolters Kluwer business, Warszawa 2010, s. 197). W praktyce (jej przykładem jest zaskarżony przepis art. 148 ust. 2 ustawy o kosztach sądowych) ustawodawca często posługuje się jednak bezterminową klauzulą o zachowaniu w mocy dotychczasowych przepisów wykonawczych, co powoduje, że dochodzi do znacznych opóźnień procesu wydawania nowych, adekwatnych do nowelizowanej czy nowej ustawy, aktów wykonawczych. Jako wyraz dezaprobaty wobec takiej praktyki należy potraktować pogląd Trybunału Konstytucyjnego, podkreślającego, że w sytuacji, gdy ustawa nie określa terminu wydania nowych rozporządzeń, akty te powinny zostać wydane bez zbędnej zwłoki i to niezależnie od tego, czy stare rozporządzenie mieści się

w zakresie nowego upoważnienia, i czy rozporządzenie to spełnia wszystkie inne wymogi, jakie musi spełniać rozporządzenie wydane na podstawie nowego upoważnienia ustawowego (*vide* – wyrok z dnia 14 lutego 2006 r., sygn. P 22/06, OTK ZU nr 2/A/2006, poz. 16).

W tym kontekście należy przypomnieć również pogląd Trybunału Konstytucyjnego, iż charakter i cel przepisu przejściowego, utrzymującego w mocy akt wykonawczy, sprawia, że kontrola jego konstytucyjności, w perspektywie przepisu art. 92 ustawy zasadniczej, formułującego warunki, jakie powinno spełniać upoważnienie ustawowe, jest nieadekwatna, niezależnie od tego, że brzmienie przepisu art. 92 Konstytucji wskazuje na brak pełnej swobody ustawodawcy przy stanowieniu przepisów utrzymujących w mocy dotychczasowe przepisy wykonawcze, który – decydując się na taki zabieg legislacyjny – może utrzymać w mocy dotychczasowe przepisy wykonawcze, jeżeli przepisy te pozostają w związku treściowym z nową regulacją ustawową i służą jej wykonaniu (*vide* – wyrok z dnia 31 sierpnia 2006 r., sygn. K 25/06, OTK ZU nr 8/A/2006, poz. 96). Stwierdzić należy wobec tego, iż zaskarżony przepis art. 148 ust. 2 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych nie jest niezgodny z art. 92 ust. 1 Konstytucji.

Rozważenia wymaga natomiast kwestia zgodności kwestionowanej regulacji z art. 2 Konstytucji. Z uzasadnienia pytania prawnego wynika, iż naruszenie zasady poprawnej legislacji Sąd widzi w sprzeczności zaskarżonego przepisu art. 148 ust. 2 ustawy o kosztach sądowych z „zasadami techniki prawodawczej”, w tym w szczególności z, wysłowioną w ich § 33 ust. 1, zasadą braku niezgodności z nową ustawą utrzymanego w mocy rozporządzenia. Pogląd, który, jak zdaje się, podziela Pytający, że nakaz przestrzegania zasad techniki prawodawczej jest zasadą konstytucyjną i elementem zasady prawidłowej (poprawnej) legislacji, budzi jednak wątpliwości i nie jest podzielany przez wszystkich przedstawicieli doktryny prawa konstytucyjnego

(*vide* – Tomasz Zalasinski, *Zasada prawidłowej legislacji w poglądach Trybunału Konstytucyjnego*, Wydawnictwo Sejmowe, Warszawa 2008, s. 204 – 207). Samo naruszenie „zasad techniki prawodawczej” nie pociąga bowiem za sobą *per se* niekonstytucyjności aktu prawnego. „Zasady techniki prawodawczej” – jako zbiór dyrektyw technicznych, a w pewnym stopniu także dydaktycznych, wskazujących, jak poprawnie redagować tekst prawny – są tak usytuowane w systemie źródeł prawa, że ich naruszenie nie może stanowić podstawy stwierdzenia niekonstytucyjności aktu prawnego obowiązującego powszechnie (*vide* – *ibidem*, s. 204 – 205). Warto w tym miejscu jednak podkreślić, iż ewentualna zgodność (lub niezgodność) przepisu art. 148 ust. 2 ustawy o kosztach sądowych ze, wskazaną przez Sąd, regułą wynikającą z § 33 ust. 1 „zasad techniki prawodawczej” nie jest – w okolicznościach przedmiotowej sprawy – przesądzająca dla oceny konstytucyjności zaskarżonego przepisu w perspektywie zasady poprawnej legislacji. Kwestia treściowej zgodności rozporządzenia z 1982 r. z ustawą o kosztach sądowych została w pytaniu prawnym zupełnie pominięta (Sąd nie wskazał, czy i – ewentualnie – w jakim zakresie rozporządzenie jest niezgodne z merytorycznymi unormowaniami ustawy o kosztach sądowych), zaś jego zgodność z nowym, zawartym w tej ustawie upoważnieniem, pozostaje bez znaczenia dla konstytucyjności rozporządzenia, co wynika z przytoczonych wcześniej ustaleń Trybunału Konstytucyjnego. Niezgodność przepisu art. 148 ust. 2 ustawy o kosztach sądowych z art. 2 Konstytucji jest natomiast konsekwencją niekonstytucyjności rozporządzenia. Jak już wskazano, nie budzi wątpliwości, iż zabieg legislacyjny, polegający na utrzymaniu mocy obowiązującej przepisów wykonawczych, w przypadku zmiany bądź nawet uchylenia przepisu upoważniającego, jest dopuszczalny, przy zastrzeżeniu jego wyjątkowego i – z założenia – tymczasowego – charakteru. Nie oznacza to jednak, że za konstytucyjnie akceptowalne można uznać zastosowanie instytucji utrzymania w mocy rozporządzenia, do wydania którego upoważnienie

ustawowe zostało uchylone, w sytuacji, gdy sam akt wykonawczy jest niezgodny z Konstytucją, nawet wówczas, gdy nie jest on sprzeczny z przepisami znowelizowanej lub nowej ustawy (por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 31 sierpnia 2006 r., *ibidem*).

Mając na uwadze powyższe, wnoszę jak na wstępie.

z upoważnienia
Prokuratora Generalnego
Robert Hermand
Zastępca Prokuratora Generalnego